

FANTASTIKOS KLASIKA

ŽEMJŪRĒ

ŽEMJŪRĒS BURTININKAS

• PIRMA KNYGA •

URSULA K. LE GUIN

Alma littera

I

K A R I A I R Ū K Ė

GONTO SALA – išvien didžiulis kalnas, viršūnę iškėlęs per mylią virš audringos Šiaurės Rytų jūros, – garsėjo burtininkais. Nemaža gontiečių iš aukštumų slėnių, iš miestelių ar uostų, įsikūrusių tamsiose siaurose įlankose, iškeliavo į Archipelago miestus, kur tarnauja valdovams magais ar burtininkais, arba klajoja iš salos į salą po visą Žemjūrę, ieškodami nuotykių ir darydami stebuklus. Bene garsiausias iš jų, ir jau tikrai – didžiausias keliautojas, buvo burtininkas, vadinamas Paukštvanagiu, kuris tapo ir Drakonų Tramdytoju, ir Archimagu. Apie jo gyvenimą porina „Gedo žygis“ ir daugybė kitų giesmių, bet čia papasakosime apie tuos laikus, kai jo dar ne lydėjo šlovė, kai dar niekas jo žygių neapdainuodavo.

Jis gimė vienišame Dešimties Alksnių kaimelyje, aukštai kalnuose plytinčio Šiaurinio slėnio pakraštyje. Žemiau kaimo iki pat jūros terasomis driekėsi arimai ir ganyklos, Aro upės vingiuose gūžėsi kiti miesteliai; o viršum kaimo dunksojo tik miškingi šlaitai, dar aukščiau – plikos uolos ir sniegas.

Kol buvo mažas, jį vadino Daniu – tik gyvybę ir tą vaikišką vardą jam suspėjo duoti motina: ji mirė, jam nesulaukus nė

metų. Danio tėvas buvo kaimelio kalvis, niūrus, nekalbus žmogus, o šeši gerokai vyresni berniuko broliai vienas po kito jau buvo iškeliavę iš namų: tapo žemdirbiais ar jūrininkais, o kai kurie užsidirbdavo duonos kąsnį kalviaudami Šiaurinio slėnio miestuose – taigi švelniai rūpintis Daniu nebuvo kam. Jis augo laukinukas tarsi lankstus žolynas – buvo aukštas, vikrus berniūktis, triukšmingas, išdidus nenuorama. Drauge su kitais kaimo vaikais ganydavo ožkas stačiuose šlaituose aukščiau upės ištakų, o kai jau pajėgė pūsti dumplės, tėvas pristatė jį prie darbo kalvėje, už triūsą atlygindamas tik niuksais ir rykštėmis. Tiesa, Danis ir buvo visai nekoks darbininkas. Jis nuolat kažkur prašpzdavo: nuklysdavo toli į miško tankumynus, plaukiodavo sraunais, ledinio, kaip ir visos Gonto upės, Aro užutėkiuose ar aštriomis uolų atbrailomis užsiropšdavo aukštai į kalną, kur nebeauga miškas, – iš ten atsiverdavo bekraštis šiaurinis vandenynas, kuriame už Peregalo nebėra jokių salų.

Kaime gyveno mirusios berniuko motinos sesuo. Ji augino Danį, kol šis buvo dar kūdikis, bet, kai tik vaikas ūgtelėjo ir jau galėjo pasirūpinti savimi pats, paliko jį likimo valiai – moteriškė nestokojo savų darbų. Bet vieną gražią dieną, dar nemoxytas, dar nieko neišmanantis apie šio pasaulio menus ir jėgas, septynmetis Danis išgirdo, kaip teta kažką šūktelėjo ožiui, užšokusiam ant šiaudinio trobelės stogo ir niekaip nenorinčiam nuo jo nulipti; vis dėlto šeimininkės ištarti žodžiai privertė jį tučtuojau stryktelėti žemyn. Kitą dieną, Aukštutinio slėnio lankose ganydamas ilgavilnes ožkas, Danis šūktelėjo joms tą pačią frazę, nors ir nenutuokė nei kas tai per žodžiai, nei jų prasmės ar paskirties:

*Noth hierth malk man
hio!k han merth han!*

Vos jam garsiai ištarus šiuos žodžius, ožkos akimoju susibūrė aplink jį. Atkurnėjo tučtuojau, visos drauge, be garso. Ir įsispitrėjo į jį tamsiais geltonų akių vyzdžiais.

Danis nusijuokė ir darsyk šūktelėjo tuos žodžius, suteikusius jam galią valdyti ožkas. Šios stumdydamosi susigrūdo dar glaudesniu ratu. Dabar jau Danis išsigando: jį baugino stori aštrūs ragai, keistos ožkų akys ir dar keistesnis tylumas. Jis pamėgino išsiveržti iš gyvulių būrio ir pasprukti. Tačiau ožkos nėmaž neiškrikdamos bėgo drauge su juo; galų gale taip visi drauge ir pardūmė į kaimą: banda glaudžiai susispietusių ožkų, tarsi jas kas būtų apjuosęs virve, o vidur jos – kūkčiojantis vaikas. Visi, kas gyvas, išpuolė iš namų, jie prapliupo plūsti ožkas ir šaipytis iš piemens. Atšlepsėjo ir Danio teta, tačiau jos juokas neėmė. Ji ištarė žodį ožkoms – ir tos, išvadutos iš kerų, išsivaikštinėjo į šalis, ėmė mekenti ir skabyti jaunus ūglius.

– Eikš su manim, – paliepė Daniui teta.

Ji nusivedė berniuką savo pirkelėn, kur gyveno viena. Paprastai vaikų ji ten neišileisdavo, o šie jos būsto prisibijoję. Pirkelė buvo žema ir tamsi, be langų, prakvipusi džiūstančiomis ant gegnių žolėmis: mėtomis, kmynais ir čiobreliais, kraujažolėmis, ajero šaknimis ir gvazdikėliais, bitkrėslėmis ir lauro lapais. Moteriškė atsisėdo prie ugniakuro sukryžjavusi kojas ir, skersakiuodama į vaiką pro nešukuotą juodą kaltūną, ėmė klausinėti: ką jis pasakęs ožkoms, ar žinojęs, ką tos eilutės reiškia. Supratusi, kad Danis, net ničnieko neišmanydamas,

visgi sugebėjo apkerėti ožkas, priversti susirinkti ir sekti pas-
kui jį, teta įspėjo jį turint įgimtą galią.

Kaip velionės sesers sūnus Danis jai visiškai nerūpėjo, bet
dabar teta pažvelgė į jį jau visai kitu žvilgsniu. Pagyrusi jį, mo-
teriškė pažadėjo išmokyti ir kitokių žodžių, kurie berniukui
patiksią kur kas labiau: žodį, priversiantį sraigę iškišti galvą
iš kiauto, vardą, kuriuo pašauktas sakalas atskries iš dangaus.

– Ak, išmokyk, išmokyk mane tokių žodžių! – sušuko Da-
nis; ožkų sukeltas išgąstis buvo jau išgaravęs, be to, gerokai
ūpą pakėlė ir tetos pagyrimas.

Ragana jį perspėjo:

– Bet kitiems vaikams tu niekad neišplepėsi žodžio, kurio
tave išmokysiu.

– Prižadau.

Regėdama, kad jis nieko neišmano, bet degte dega noru
sužinoti, teta nusišypsojo.

– Labai gerai. Bet tavo pažadą aš sutvirtinsiu. Tavo liežu-
vis bus surakintas tol, kol aš jo neatrėšiu, bet ir tada, kai jau ga-
lėsi kalbėti, tu nepajėgsi ištarti mano išmokytų žodžių, girdint
pašaliniams. Mes privalome saugoti savojo meno paslaptis.

– Gerai, – sutiko berniukas. Jis visiškai netroško atskleisti
paslapties žaidimų draugams – jam patiko žinoti ir daryti tai,
ko jie nežino ir negali padaryti.

Jis sėdėjo nekrustelėdamas; tuo tarpu teta susirišo nešu-
kuotus plaukus, sumaizgė suknelės diržą ir, vėl atsisėdusi su-
kryžiuotomis kojomis, ėmė saujomis mesti į ugnį lapus; tirš-
tas dūmas išsisklaidė trobelės tamsoje. Ragana ėmė giedoti.
Protarpiais jos balsas pasikeisdavo, suskambėdavo tai labai

aukštomis, tai labai žemomis gaidomis, tarsi moteriškės lūpomis giedotų kažkas kitas. Giesmė vis liejosi ir liejosi, kol visai apdujęs berniukas ėmė nebesuvokti, snaudžia jis ar būdrauja, o greta jo tupėjo senas, juodas, niekad nelojantis raganos šuo paraudusiomis nuo dūmų akimis. Pagaliau teta kreipėsi į Danį jam nesuprantama kalba, liepė kartoti frazes bei žodžius, kol apžavai jį užvaldė ir privertė nutilti.

– Kalbėk! – paliepė ji, tikrindama kerus.

Kalbėti berniukas negalėjo, tačiau jis nusijuokė.

Tetą kiek nugąsdino jo jėga – tai buvo pats stipriausias iš visų jos žinomų užkeikimų, juo ji siekė ne tik užvaldyti Danio kalbą, bet ir prisirišti berniuką prie savęs, kad šis patarnautų jai buriant. Ir vis dėlto, nors užkeikimas jį paveikė, Danis nusijuokė. Ragana nepratarė nė žodžio. Užliejo ugnį švairiu vandeniu, išsisklaidžius dūmams davė vaikui atsigerti. Kai trobelė išsivėdino, o Danis atgavo kalbos dovaną, teta pasakė jam tikrąjį sakalo vardą, kuriuo pašauktas paukštis turi atskristi.

Tai buvo pirmasis Danio žingsnis, žengtas tuo keliu, kuriuo jam lemta eiti visą gyvenimą – magijos keliu, keliu, kuriuo einant jam teks vaikytis šešėlį žemėje ir jūrose, nukeliauti iki pat mirties karalijos krantų, kur nebėra šviesos. Tačiau žengiant pirmuosius žingsnius atrodė, kad tasai kelias – lygus ir platus.

Kai įsitikino, kad tikroju vardu pašauktas laukinis sakalas atskrieja iš aukštumų vėjų ir smarkiai plakdamas sparnais klusniai nutupia ant riešo tarsi prijaukintas princo medžioklinis paukštis, Danis užsidedė sužinoti ir daugiau tokių vardų; nubėgęs pas tetą jis vis maldaudavo pasakyti jam tikruosius

paukštvanagio, erelio žuvininko ar kilniojo erelio vardus. Siekdamas nusipelnyti galią suteikiančių žodžių, berniukas uoliai vykdė visus raganos pavedimus ir dėjosi į galvą tai, ko ji mokė, nors netruko įsitikinti, kad anaip tol ne viską žinoti ar daryti malonu. Gonte sakoma: „Silpnas kaip moters magija“; yra ir kitas posakis: „Piktas kaip moters magija.“ Dešimties Alksnių kaimo ragana nebuvo juodoji burtininkė, ji neišmanė aukštųjų menų, nepalaikė ryšių su Senosiomis Jėgomis; tačiau, būdama paika tamsios tautos moterėlė, ji neretai naudodavo savo burtus neišmintingiems, o kartais – ir įtartiniems tikslams. Ji ničnieko nenutuokė apie pusiausvyrą ir pasaulio sandarą, o kiekvienas tikras burtininkas privalo tai žinoti ir tam tarnauti, ir tai žinodamas jis niekad nenaudos užkeikimų be rimto reikalo. Kiekvienai situacijai ragana žinojo po burtažodį ir be paliovos audė apžavus. Didžioji jos meno dalis buvo visiškai niekai ir apgavystės, ji nemokėjo skirti tikrų burtažodžių nuo netikrų. Ragana žinojo nemaža užkeikimų; ko gero, jai lengviau sekdavosi įvaryti ligą nei išgydyti. Kaip ir kiekviena kaimo ragana, ji mokėjo virti meilės gėrimą, bet užkaisdavo ir bjauresnių viralų, tarnaujančių žmogaus goduliui ar neapykantai. Vis dėlto šitokius kerus nuo savo jaunojo mokinio ji slėpė ir kaip išmanydama stengėsi mokyti jį sąžiningų burtų.

Iš pradžių Danis vaikiškai mėgavosi magijos teikiama galia: jis džiaugdavosi galės suvaldyti paukštį ar žvėrį. Beje, šitoks džiaugsmas lydės jį visą gyvenimą. Dažnai regėdami jį aukštumų ganyklose drauge su aplink sklindančiu išsikviestu paukščiu, kaimo vaikai praminė jį Paukštvanagiu; berniukui ši

pravardė taip prilipo, kad jis naudojosi ja ir vėliau, jau suaugęs, kai tikrojo jo vardo niekas nežinojo.

Ragana nuolat šnekėdavo apie šlovę, turtus, valdžią ir įtaką žmonėms – apie visa tai, ką gali įgyti burtininkas, ir Danis kibo mokytis naudingesnių menų. Sekėsi jam puikiai. Ragana girdavo, kaimo vaikai ėmė bijoti, tad ir jis pats jau neabejojo netrukus tapsiąs didžiu žmogumi. Danis stropiai mokėsi: žodį po žodžio, užkeikimą po užkeikimo; kai jam sukako dvylika, berniukas mokėjo beveik tiek pat, kiek ir jo mokytoja: nedaug, bet pakankamai mažo kaimelio raganai ir daugiau nei pakankamai dvylikamečiui vaikui. Ji perdavė jam visas savo žinias apie vaistažoles bei gydymą, išmokė burtažodžių, skirtų atrasti pamestam daiktui, kam nors surišti, sutaisyti, atidaryti ar atskleisti paslaptį. Iš jos Danis išgirdo visas, kiek ji mokėjo, senovines giesmes apie didžiuosius žygius, taip pat ir tuos Tikrosios Kalbos žodžius, kuriuos jai pačiai kadaise pasakė ją mokęs burtininkas. O visokiausių triukų, fokusų, burtažodžių iliuzijoms kurti Danis išmoko iš orų tvarkytojų bei fokusininkų, kurie klajodavo iš miestelio į miestelį po visą Šiaurinę slėnį ir Rytinį mišką. Kaip tik vienu iš tų paprastų užkeikimų vaikiną pirmąsyk įrodė išties esąs apdovanotas milžiniška jėga.

Tais laikais klestėjo stipri Kargų imperija. Kargai valdė keturias dideles salas tarp Šiaurinės ir Rytinės Sričių: Karego Atą, Atuaną, Hur-at-Hurą ir Atninį. Kargai buvo laukinių tauta, kalbėjo kalba, negimininga kitoms Archipelago ar sričių kalboms. Jie buvo baltaodžiai, šviesiaplaukiai ir karingi, jie gėrėdavosi plūstančiu krauju, jiems patiko liepsnojančių miestų kvapas. Prieš metus jie užpuolė Toriklį ir stiprią Toreveno

salą; baisi jėga skriejo raudonburių laivų flotilėmis. Žinia apie negandą pasiekė šiaurės kraštus, tarp jų – ir Gontą, tačiau piratavimu užsiėmę Gonto valdovai beveik nekreipė dėmesio į kitų kraštų nelaimes. Netrukus kargai užgrobė Spevio salą, apiplėšė ją ir nuniokojo, o gyventojus išsivarė vergijon – iki šiolei ten riogso griuvėsiai. Grobuoniškos aistros apimti kargai plaukė dar toliau – į Gontą; trisdešimt didelių ilgairklių laivų užplūdo Rytinį Uostą. Atėjūnai puolė miestą, užėmė ir paleido pelenais, o paskui, palikę sargybą prie laivų Aro upės žiotyse, ėmė skverbtis gilyn į slėnį, pakeliui visa ką naikindami, plėšdami ir griaudami, žudydami žmones, galabydami gyvulius. Verždamiesi į krašto gilumą, užpuolikai iškriko į atskirus būrius ir kiekvienas būrys plėšikavo, kur įsigeidęs. Tie gontiečiai, kuriems pavyko pasprukti, skubėjo perspėti aukštumų gyventojus. Netrukus Dešimties Alksnių kaimo žmonės išvydo rytinį dangaus pakraštį aptraukusius dūmų debes; tą naktį užkopę į kalną žvalgai išvydo apsiūkusių, raudonais liepsnų dryžiais išmargintą slėnį: pleškėjo pribrendusių javų laukai, ugnis rijo sodus, vaisiai spirgėjo ant liepsnojančių šakų, ruseno sodybų griuvėsiai.

Kai kurie kaimiečiai siaurais takeliais spruko aukštyn į kalną ir išsislapstė miškuose, tuo tarpu kiti karštligiškai ruošėsi kautis iki paskutinio kraujo lašo; buvo ir tokių, kurie išvis nieko neveikė, tik verkšlendami slampinėjo pašaliais. Ragana prašapo drauge su kitais bėgliais, ji viena pati pasislėpė Kaperdingo šlaito urve ir užmaskavo angą burtažodžiais. Kalvis, Danio tėvas, pasiliko kaime – jis nė už ką nebūtų apleidęs savosios metalo lydymo duobės ir kalvės, kurioje išdirbo

penkiasdešimt metų. Jis triūsė kiaurą naktį: iš viso, kiek turėjo sukaupęs, metalo kalė iečių antgalius; kiti plūkėsi drauge su juo – paruoštus antgalius tvirtino prie kauptukų bei dalgių kotų, nes pasidirbdinti tinkamesnėms ietims nebeliko laiko. Kaimelyje, be medžioklinių lankų ir trumpų peilių, nebuvo kitokių ginklų – Gonto kalniečiai taikūs, garsėja jie ne kariais, o jūrų piratais, ožkų vagimis ir burtininkais.

Sulig saulėtekiu žemę apgaubė tirštas balzganas rūkas – neretas reiškiny salos aukštumose rudens rytais. Dešimties Alksnių gyventojai būriavosi gatvėje tarp netvarkingai išsibarsčiusių trobesių ir laukė, ginkluoti medžiokliniais lankais ir paskubomis pasigamintomis ietimis – kargai galėjo būti ir toli, ir jau visai čia pat: kaimiečiai to nežinojo, tylomis jie skvarbė žvilgsniais rūką, paslėpusį ir visus pavidalus, ir atstumus, ir pavojus.

Drauge su jais buvo ir Danis. Jis plūkėsi ištisą naktį: stumdė ir traukė, stumdė ir traukė dvi ožio odos dumplės, kaskart pūstelėdamas liepsnai gūsi oro. Dabar jam taip drebėjo ir gėlė išsvargusios rankos, kad jis net nepajėgė nulaikyti pasirinktos ieties. Berniukas niekaip nevaliojo sumąstyti, kaip galėtų kautis ar kitaip pagelbėti pats sau ir visiems saviškiams. Jam gildė širdį mintis, kad gali žūti, būdamas dar vaikas: štai pervers jį kargo ietis, ir teks keliauti tamsos karalijon, taip ir nesužinojus savojo vardo – savo tikrojo, suaugusio žmogaus vardo! Jis žvelgė į liesas, šaltos miglos drėkinamas savo rankas ir siuto, kad yra toks silpnas – juk žinojo iš tiesų esąs apdovanotas milžiniška galia! Taip, jame slypėjo jėga, bet Danis nenutuokė, kaip ją panaudoti; mintyse jis naršė visus žinomus burtažodžius – gal

atras kokį nors, kuris suteiktų jam ir jo žmonėms bent menką pranašumą, na, nors viltį. Tačiau poreikio panaudoti jėgą neužtenka – būtinai reikia ir žinių.

Rūkas greitai skystėjo, giedrame danguje plieskė rudeniška, bet dar kaitri saulė. Miglos težo, draikėsi, plūduriavo gumulais, ir pagaliau praretėjusiose ūkanose kaimiečiai išvydo į kalną kopiantį būrį karių. Atėjūnai dėvėjo bronzinius šalmus ir sunkius plieno šarvus, turėjo skydus iš bronzos ir medžio, ginkluoti buvo kardais ir ilgomis kargiškomis ietimis. Būrys pasuko stačiu Aro upės krantu; kariai greitai artėjo netvarkinga, slopia džeržgiančia linija ir netrukus buvo visai čia pat: jau galėjai įžiūrėti blyškius įsibrovėlių veidus, galėjai girdėti, kaip jie tarpusavyje susišūkauja kaimiečiams nesuprantama kalba. Grobikų būrį sudarė gal šimtas karių – nedaug, tačiau kaimo gynėjų tebuvo aštuoniolika – vyrų ir vaikų.

Ir pagaliau mirtina grėsmė pakišo mintį: regėdamas, kaip negailestingai skystėja rūkas, gaubiantis taką, kuriuo artėjo kargai, Danis ūmai surado tinkamą burtažodį. Senukas orų tvarkytojas iš slėnio, siekdamas prisivilioti Danį sau mokiniu, išmokė jį keleto užkeikimų. Tarp jų – ir triuko, vadinamo rūko iššaukimu; tai vienas iš surišimo burtažodžių, neilgam sutraukiantis visas miglas į vieną vietą. Įgudęs iliuzionistas gali prikurti dar ir rūko vaiduoklių, kurie greitai išsisklaido. Šito Danis nemokėjo, bet jam ir nereikėjo vaiduoklių; vis dėlto jam pakako jėgos, kad burtažodžiu pasiektų pageidaujamą tikslą. Greitai ir garsiai jis išvardijo kaimo riboženklius bei įvairių vietų pavadinimus, tada ištarė rūką iššaukiantį burtažodį, į jį

įpindamas slepiančiojo užkeikimo žodžius, ir galiausiai šūktelėjo pradžios žodį, kad visas užkeikimas imtų veikti.

Vos jam suspėjus užbaigti, iš užnugario prišoko tėvas ir smūgiu į galvą parvertė Danį žemėn.

– Užsičiaupk, kvaily! Prikąsk maskatuojančią liežuvį ir dumk slėptis, jeigu negali kautis!

Danis svirduliuodamas atsistojo. Sprendžiant iš garsų, kargai jau pasiekė kaimo pakraštį, jau žygiavo pro milžinišką kukmedį, augantį greta kailiadirbio kiemo. Aiškiai girdėjosi jų balsai, ginklų bei šarvų skimbčiojimas, tačiau matytis nesimatė nieko: kaimą susupo tiršta rūko skraistė, šviesa nupilkio, pasaulis užtemo, vos begalėjai įžiūrėti savo rankas.

– Aš paslėpiau mus visus, – niauriai burbtelėjo Danis. Jam gėlė užgautą galvą, be to, dvigubas užkeikimas sparčiai sekino jėgas. – Ši rūką išlaikysiu tiek, kiek pajėgsiu. Sukviesk visus, nuviliokite priešą į Aukštąjį Krioklį.

Kalvis dėbsojo į sūnų, įžvelgdamas tik palšą šmėklą rūke. Praėjo gera minutė, kol jis suprato, ką Danis pasakė, bet pagaliau susizgribęs be garso tekinas nudūmė ieškoti saviškių ir pasakyti jiems, ką daryti – kalvis, atmintinai žinantis kiekvieną kaimo užkaborį ar tvorą, nesunkiai orientavosi rūke. Tirštoje migloje išsklido raudona dėmė – kargai padegė šiaudinių artimiausio namo stogą. Kaimą pulti jie delsė – lūkuriavo kiek žemiau vildamiesi, kad rūkas tuoj pat išsisklaidys ir grobis išnirs tiesiog jiems prieš akis.

Kailiadirbys, kuriam priklausė padegtoji troba, pasiuntė pulkelį vaikų – šie klykaudami ir šaipydami iššokdavo iš rūko kargams prieš pat nosis ir tuoj pat nerdavo atgal,

išnykdami tarsi dūmeliai dūmų tumule. Tuo metu suaugusieji, slinkdami patvoriais, perbėgdami nuo vieno namo prie kito, prisiartino iš kitos pusės ir paleido į krūvon susispietusius kargus visą spiečių strėlių bei iečių. Vienas kargas susmuko ir ėmė raitytis iš skausmo: jį kiaurai pervėrė dar neataušęs antgalis. Nemaža priešų buvo sužeista, o įsiutinti – visi. Dabar jie jau puolė nebedelsdami, siekdamiesi kalno šlaituose šluote nušluoti menką savo priešą. Tačiau juos supo tik bekūnių balsų kupinas rūkas. Užpuolikai sekiojo paskui balsus, aklai smaigstydami orą ilgomis, aštriomis kruvinomis ietimis. Šaukdami kargai bėgo kaimo gatvele aukštyn – jiems taip ir nebuvo lemta sužinoti, kad šitaip perbėgo visą kaimą: tušti trobesiai blausiai sušmėžuodavo jiems prieš akis ir vėl ištirpdavo klaidinančioje palšoje migloje. Kaimiečiai bėgo pakrikai, dauguma, gerai pažinodami vietovę, kaip reikiant išsiveržė į priekį, atsiliko tik keli seniai ir vaikai. Kargai kliuvinėjo už jų, badėsi ietimis, švaistėsi kardais ir vis šūkčiojo savo karo šūkį – baltųjų Atuano Dievų–Brolių vardus:

– Vulua! Atva!

Priekyje bėgę kariai stabtelėjo, pajutę nelygią žemę po kojomis, tačiau kiti jų bendrai spaudė iš užnugario, vis dar neprarasdami vilties surasti kaimą – vaiduoklį; jie mėgino stvarstyti išskydusius, šmėžuojančius, regis, ranka pasiekiamus šešėlius. Galėjai pamanyti, kad nuo tų bėgančių pavidalų atgijo pats rūkas: jų buvo pilna visur, judančių, trypančių, čia pat ištirps-tančių. Kargų būrys nusekė paskui juos tiesiai prie Aukštojo Krioklio – uolėtos atbrailos, kyšančios virš Aro upės ištakų. Ten persekiojamieji šešėliai išgaravo, pranyko skystėjančioje

migloje, o užpuolikai, šiurpiai rėkdami, nuo skardžio briaunos nugarmėjo per rūką šimtą pėdų žemyn – į staigią saulės šviesą ir tiesiog į seklius tvenkinėlius, telkšančius tarp uolų. Paskutinieji spėjo sustoti ant paties prarajos krašto ir įtempė ausis.

Dabar jau siaubas įsismelkė kargams į širdis; tame antgamtiškame rūke jie puolė ieškoti nebe kaimo gyventojų, o vieni kitų. Susigrūdo ant kalvos šlaito, o tarp jų vis šmirinėjo vaiduokliški pavidalai ir šmėklos, plevenantys šešėliai puldavo iš užnugario peiliu ar ietimi – ir tuoj pat vėl išnykdavo. Visu būriu kargai pasileido šlaitu žemyn, bėgo klupinėdami, tylūs, kol visi drauge ūmai išniro iš pilkšvos, akis lipdančios miglos ir išvydo upę bei žemiau kaimo žaliuojančias lomas: skaistus, ryškus rytmečio saulės nutviekstas peizažas. Kargai stabtelėjo lyg nudiegti ir pažvelgė atgal. Skersai taką stūksojo tiršto neperregimo rūko siena, slepianti viską, kas buvo už jos. Iš miglos kūlversčia išgriuvo dar du ar trys atsilikusieji, ilgosios ietys siūbavo ant jų pečių. Nė vienas kargas neatsigręžė daugiau nei kartą. Visi nuskubėjo žemyn, kuo toliau nuo užkerėtos vietos.

Kiek žemėliau Šiauriniame slėnyje jų jau laukė atpildas už grobuonišką karą. Visų Rytinio miško miestelių, nuo Ovarko lig pat pajūrio, vyrai susitelkė į būrį ir išžygiavo prieš Gonto užpuolikus. Tarsi lavina jie pasipylė iš kalnų, ir per dvi dienas kargai buvo atmušti iki Rytinio Uosto pakrantės, kur vietoj paliktų laivų terado pelenų krūvas. Už nugaros plytėjo jūra – kargams neliko kur trauktis, teko stoti į mūšį; jie kovėsi, kol nė vieno nebeliko gyvo, o Aro žiočių smėlis juodavo nuo jų kraujo, kol jį nuplovė pakilęs potvynis.